

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, poštni predal šte. 168.

Naslov za telegrame: »Naprejc, Ljubljana.

Čekovni račun št. 18.807.

NAPREJ

Stane mesečno Din 25.—
za kmetstvo Din 35.—
Oglasi:
Prezor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi: beseda
60 par, najmanj 6 Din.
Dopise frankirajte in podpisajte, sicer se ne
priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list se poštnine proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja začasno le enkrat na teden in stane mesečno 6 dinarjev.

Letnik VII., šte. 34.
Četrtkovna
„Naprejeva“ številka
Izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmečko-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Republika in demokracija.

Načelo javnosti in vlada ljudstva.

Te dni je g. Stepan Radić, predsednik bivše HRSS (Hrvaške Republikanske Seljačke Stranke) in sedanje HSS (brez R) dal značilno izjavo, v kateri pojasnjuje sličnost NRS in HSS s tem, da v obeh strankah o najvažnejših vprašanih odloča predsednik. To dragoceno priznanje nam bolj ko vse ostalo razlaga neverjetno naglico, s katero je Radićeva stranka mesto »Radićeva« vzela v svoj naslov »Republikanska« pred par leti isto tako, kakor je sedaj zopet izpustila republikanski naslov.

Po izjavah samega predsednika te stranke odloča o najnovejših zadevah sam predsednik. Forma organizacije, kjer odločuje 1 človek, se imenuje avtokracija, kjer odločuje malo generalov — oligarhija — kjer pa odločuje večina, demokracija. Kakor hitro se SHS izjavi solidarna s tem, da v najvažnejših vprašanih odloča 1 človek, se je s tem izjavila za avtokracijo — ali z drugimi besedami za monarhizem.

Začetkom XX. stoletja, ko je proletarsko gibanje tako naraslo, da dobiva proletarska socialna demokracija v nekaterih razvitih deželah že večino med prebivalstvom, je večina kapitalističnih strank prevzela v svoj naslov razne vabljive besede, kakor: ljudska demokratična, republikanska, kmečka itd. stranka.

Taki naslovi pa pri kapitalističnih strankah niso drugega ko mamljiva vaba za nezavedno ljudstvo. Nezavedne ljudske množice streme instinktno (nagon interesa) k načelu javnosti (republikanstvu) in k demokraciji (ljudski upravi, vladi). Ta nagon izkoriščajo kapitalistične stranke s svojimi naslovi, s firmo, ki ni nič drugega ko reklamna tablica, ki se po potrebi prepleška s črno ali rdečo ali mavrično barvo.

Proletarska socialna demokracija pa je republikanska po svojem bistvu, a demokratična že zato, ker zastopa interese večine prebivalstva. Načelo javnosti (republikanstvo) je bistveno za proletarsko stranko ne radi firme, (zato se soc. demokracija tudi ne imenuje republikanska), temveč vsebinske. Delavski razred kot avantgarda socialne demokracije mora voditi javno politiko. On ne more in ne sme ničesar skrivati, ker nikogar ne izkorišča, temveč je izkoriščan. On mora odkrivati in razkrivati vse temne in gnile kote kapitalističnega sistema. Proletarski razred je revolucionaren, baš radi tega, ker odgovarja njegovim bližnjim in daljnim interesom odkrita, javna politika.

Nasprotno pa kapitalistične stranke živo od tajnih intrig, tajnih konventikov, tajnih dogovorov in zvez, tajnih sporazumov, tajne diplomacije, tajnih fondov in tajnih dohodkov.

Razni ministri so večkrat sprejeti na dvoru. Ako bi bili zastopniki proletariata (ljudstva), bi objavili svoje politične razgovore na dvoru. Ker pa so zastopniki kapitala, zato so za tajnost in molk.

Ali nič ni tako skrito, da ne bi bilo odprto, prvi ljudski pogovor. Čas, ta

najsilnejši zaveznik socializma, prinaša vse tajne na dan. Te dni je »Kmetški list« prinesel pol strani, do sedaj tajne politike zastopnikov Slov. ljudske stranke. Tam so iznesene tako težke obdolžitve, da pomenijo, ako so resnične, politično in moralno smrt slovenske ljudske stranke, ki sloni na »katoliškem« temelju večne »resničnosti«, večne »dobrote« in večne »pravičnosti«.

Ako so obdolžitve »Kmetškega lista« resnične (in »Slovenec« jih dosedaj še ni demantiral), potem je bila vsa politika SLS proti fašistovskim demokratizemom, vse dolgotrajno zavezništvo z Radićevimi strankami — ena sama grda laž in hinavščina in sicer taka, da v resnici podobne ne najdemo v politični zgodovini.

»Slovenec« oziroma SLS mora take obdolžitve pač odločno in jasno demantirati, a tudi odkrito izjaviti svoje politične razgovore na dvoru.

Ako SLS tega ne stori, potem bodo pač obdolžitve »Kmetškega lista« resnične.

Na tem zgledu, o katerem se bo govorilo gotovo na vseh javnih shodih in sestankih, naj se delavci in kmetje učijo!

Brez načela javnosti in demokracije (to je da odloča večina) ni nobene delavske in kmečke stranke. Brez teh dveh osnovnih načel (ki pa ne smeta biti samo na papirju, kakor je to pri Kerunovcih!) je vsaka stranka zastopnica kapitalističnih interesov, nazadnjaška, protidelavska.

S tem načelom pa je ozko zvezano načelo progresivnega davka javnih računov in obračunov.

Delavec in kmet, ki garata po več ko 10 ur na dan, da se preživljata, ne moreta sama zasledovati vseh dogodkov za plotom kapitalistične politike.

Zato je njihov gmojni in duhovni interes, da se borita za načelo javnosti (republikanstvo) za progresivni davek, za javne račune, za vlado ljudstva (demokracijo).

Ako bi se popolnoma odpovedala temu interesu, bi kot razred propadla. Kot razred pa ne moreta propasti, ker brez dela ni kapitala.

Kapital lahko samo začasno prevzema delavca in kmeta, prej ali slej se jima morajo oči odpreti, ker drugače bosta v vednem propadanju.

Ako to razumemo in vemo in ako znamo in vemo za tajne službene pogodbe konsumnih direktorjev, ki niso nikjer še objavljene, ako vemo za tajne avdičence, za tajne sestanke in konventikle voditeljev socialdisidentov in socialpučistov — potem nam je jasno, da je teh par generalov popolnoma monarhističnega, avtokratičnega duha in dejanja in potem nam bo tudi jasno, zakaj ti generali zagovarjajo fašiste, a napadajo socialdemokracijo.

Petindvajset let so gradili radićevi republikanski kmetje Jalžabetič in drugi svojo kmečko stranko. Bili so preganjani in trpeli so za njo. Ali pozabili so, da mora biti tudi stranka sama zgrajena na načelu javnosti, da odloča večina, da se prispevki plaču-

jejo progresivno — le tako bi res ostala kmečka, demokratična in republikanska.

Dajali so Radiću privilegije. Zato je on v najvažnejšem momentu uničil njih lepe sanje in jih prepeljal v kapitaliste. Stranka ni dovolj močna, da odreže Radića, ker v njej odločajo bogati kmetje in gospodje, proletariat pa nima besede.

Socialna demokracija, v kateri odločajo delavci in mali kmetje, je bila dovolj močna, da je razkrinkala svoje stare voditelje, ki so stranko vodili v kapitalistično tajno politiko. Zato je naša stranka edina resnična varuhinja republikanstva in demokracije.

Kd.:

Zgodovinska nujnost razkola?

V predvojnem času ni predstavljalo naše socialistično gibanje v Sloveniji več kakor privesek soc. pokreta sodrugov drugih narodnosti, ki so prevzeli za nas v avstrijskem parlamentu tako parlamentarno zastopstvo, kakor vse druge večje sitnosti in boje, prepuščajoč našim voditeljem v Sloveniji organizacijo podrobnega dela in preklanje za domači »špeh«. Naši soc. voditelji niso niti soodločevali z drugimi soc. skupinami v večjih načelnih vprašanih celokupne avstrijske soc. demokracije, ker se je ves naš pokret šele porajal, bil šele v povojih. Da je bil pa tu in tam zaprt kak voditelj ali bolje agitator, je bila že moda. Kljub temu, da smo se pozneje zvali »Jugoslov. soc. dem. stranka«, smo se vendar opirali na češke in nemške sodruge, in ker je moč le-teh narasčala, zato tudi naše gibanje v Sloveniji ni zaspalo.

Po vojni so se razmere bistveno izpremenile. V samostojni državi nismo več mogli računati na pomoč avstrijskih in čeških sodrugov, temveč je naša JSDS stopila samostojno v politično areno. Naši voditelji so bili poklicani samostojno voditi soc. pokret Jugoslavije, ga utrditi, poglobiti, razširiti in peljati ga boljši bodočnosti naproti. Naša stranka je dosegla lep razmah po prevratu s tem, da je pritegnila za seboj mnogo še nezavedne mase kmetov in delavcev. Postali smo ne sicer odločujoč, vendar pa vpoštovan faktor. Masa proletariata je zrla z najlepšimi nadami v prihodnost, računajoč, da ne bo varana po svojih voditeljih. Le-ti, dosedaj stoječ v ozadju političnega javnega življenja, so stopili zaradi nastopivših razmer v ospredje, na čelo celega našega gibanja in bila jim je poverjena naloga zastopati v ljudskih zastopih interese proletariata po programu naše stranke. Ta važen položaj pa je spoznala tudi buržuazija in kakor je proletariat pričakoval poslednega boja vodstva stranke proti kapitalizmu in njegovim nemoralnim izrodkom, tako je skušala buržuazija pridobiti naše voditelje k pripoznanju potrebe vpostavitvi kapital in njegovo moč. Med tem, ko je celokupna masa upala, da bo vodstvo iskalo svojo oporo in črpalo svojo moč za bodoče boje v zavednih organizacijah in v soc. programu, ki

mu mora biti vendar že v mesu in krvi, je kapitalizem skušal pritegniti naše voditelje, prejšnje agitatorje in nastavljenice, v svoje mreže in svoj krog. Za kaj je šlo?

Šlo je za to, bo-li vodstvo vodilo politiko dneva ali prihodnosti, egoizma ali interesa celokupnosti; ali bo črpalo svojo moč v strogi programatični taktiki ali se bo dalo zavesti na pot kompromisov z buržuaznimi strankami; ali bo vodilo strogo proletarsko razredno politiko, kakor je upravičeno pričakoval proletariat, ali bo pokleknilo pred zlatim teletom, kakor je upala buržuazija; ali se bo zavedlo vodstvo, da smo mi in buržuazija dva tabora ločena po nepremostljivih prepadih?

Kako se je vodstvo odločilo?

Ze dejstvo, da se niso vršile volitve, ampak so si kar vodstva strank razdelila mandate, ni dalo našim poslanecem čuta večje odgovornosti napram »volilcem« in je to zrahljalo vezi med zastopstvom in maso; k temu pa je prišla še številna slabost mandatov v primeri z buržuaznimi strankami; ta slabost je naše »predstavnike«, ne dovolj trdne v prepričanju, še bolj slabila v moralni moči, ter jih napravila dostopne kapitalističnim intrigam, da se lepše izrazimo. Voditelji so postali kompromisarski in zdaj je šlo samo še za to, na kak način bi proletariat preslepili. Vodstvo je v svojo korist mislilo, da se vidna moč stranke kaže v številu upravnih mest, ki jih zasedajo politični pristaši, ne pa v moralni moči soc. programa samega in v strogem zasledovanju njegovega pota. Pravo demokracijo so hoteli braniti na ministrskem stolčku proti kapitalizmu, s katerimi so skupno sedeli pri zeleni mizi; nemoralnosti kapitalizma so mislili odpraviti s pomočjo kapitalističnih prijateljev v ministrskem svetu; razredno zavest so hoteli širiti s sodelovanjem v vladi. Po teh »zmotah« se je preko prepada dveh svetov napravil most, ki je pritegnil k našim voditeljem ves kapitalistični privesek, »da ga poučimo« o programu in ciljih naše stranke. Večje sramote ni moglo napraviti naše vodstvo svoji stranki! Ze s tem činom se je postavilo izven svoje stranke in proti proletarski masi, v imenu katere so se dali imenovati za poslance. Zrušilo je v samem sebi temelje socialističnih principov (če jih je sploh kdaj imelo!) ter si izdalo legitimacijo kapitalističnega sorodstva. Ko je vendar isto vodstvo po svojih članih zahtevalo od delavstva, da si naj ohrani čisto razredno zavest (danes tega korunovei ne zahtevajo več!) in da naj se vzdrži vsakih nemoralnosti kapitalizma — smo videli tedaj, da je isto vodstvo samo padlo v tiste grehe ter da se je občudovaje kapitalistično mogočnost in glorio vsedlo s kapitalističnim zastopstvom k isti mizi.

Naravno, da je zaveden proletariat izgubil vero v tako vodstvo! Kritika je začela postajati odločno trda. Pa tudi — kako naj samozavesten proletariat odobri in občuduje tako politiko vodstva za pravilno in koristno?

Na tak način so voditelji stare šole vse kar je temeljnega v socialističnem programu in kar daje poraščajočo moč

**Čitajte
Naprej!**

15 let priznane
kapsule „LARUCIN“

zdravje najsigurnejše gnojno kopavico
(triper) in boleznimokril. Škallja 20 Din
v vsaki lekarnah. Direktno: APOTEKA
BLUM, SUBOTICA.

POPRAVILA

Mehanik
Ivan Legat
špecialist za pisarniške stroje
Maribor
samo Veltrinska ulica št. 30
Telefon šte. 434.

Drobnino in galanterijo ter delavsko perilo po
znižanih cenah dobite samo v detajlni trgovini

GASPARI & FANINGER

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Najboljši šivalni stroj
je edino le

Pouk v vezenju brez-
plačno.
Večletna garancija.
Delavnica na razpolago

Grietzner in
Adler za rod-
binsko in obrtno
rabo v vseh opremah

Josip Petelinc, Ljubljana (blizu Prešerno-
vega spomenika)

Kdo Vam pomaga

v slabih časih, pri veliki dražnji in pri pomanjkanju denarja?

I. N. ŠOŠTARIČ, Maribor

Aleksandrova cesta šte. 13.

Ker le ta prodaja dobro blago za obleke in perilo po nizki ceni.
N. pr. platno po Din 8.—, 9.—, 10.—, 12.— itd. sukno po Din 50.—,
60.—, 70.—, 80.— itd. izgotovljene srajce Din 39.— spodnje hlače
Din 24.— nogavice Din 7.—, 8.—. Kdor nima denarja dobi na obroke.

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

prporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli
velikosti po najnižji ceni.

Češko sukno, žensko volneno blago,
perilo, platno, hlačevino, tiskovino itd.

kupite v prvovrstni kakovosti najceneje
v Celju pri „Solncu“.

Za obilen obisk se prporoča

Alojz Drogenik.

Manufakturna trgovina
M. KUDIŠ - Celje - Gaberje

prporoča svojo veliko zalogo inozemskega, češkega, angleškega
itd. blaga na drobno in debelo po najnižjih konkurenčnih cenah.

Predno kupite

oglejte si v manufakturni in modni trgovini
Miloš Pšeničnik - Celje.

Znižane cene in še pri večjem nakupu znaten popust.
Postrežba solidna! Blago prvovrstno!

Kje kupuješ?

V trgovini K. WORSHEJA nasl.

ANTON MACUN

v MARIBORU, Gosposka ulica šte. 10

ker si lahko izberem izmed velike zaloge, vsakovrstnega manu-
fakturnega blaga, kakor sukno za moške in ženske, barhenta,
platno od 9 Din naprej, gradl za posteljino, odeje za postelje,
izgotovljeno perilo za delavce in uradnike i. t. d. po naj-
nižjih cenah in ker se vsakega solidno postreže.

Ostanke

v dolžini
2 do 8 m

20 m močnega čerjra Din 220.—, 20 m trpež-
nega oksforta Din 230.—, 20 m močne modrovine
(druk) Din 240.—, 20 m krasnega parhanta za
otročje in ženske obleke Din 300.—, 40 m hlačevine
dvojno široke (cajga) za moške obleke Din 395.—,
20 m belega platna Din 200.—, 20 m sivega platna Din 140.—
razpošilja

veletrgovina **R. Stermecki, Celje št. 23**

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zastoj,
vzorca od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo
za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi
nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500.—
poštne prosto. Trgovci en gros cene.

1^a dalmatinski PORTLAND-CEMENT
„TITAN“

Generalno zastopstvo:

M. GREGOVIČ & Co.,

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 7

Telefon 956

Poštni predal 167

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana - Frančiškanska ulica šte. 6

registrovana sadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine

za šole, šupanstva in urade, najmodernejšje plakate in vabila za veselice,
letne zaključke, Najmodernejšja uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

Štajerska klet

Maribor, Narodni dom

Kopališka ulica na vogalu Tattenbachove

Najcenejše vino in jabolčnik.

Podzemeljsko kegljišče

Bolni živci!

Kolikor dni je v letu, toliko je postaj trpljenje
za nervoznega, kajli slabi izčrpani živci zagre-
nijo življenje in povročajo zelo številne boleči-
ne. Zbadanje, omotica, sirah, glavobol, brnenje
po ušesih, trepetanje oči, težave pri prebav-
ljanju, pomanjkanje spanja, potenje, zbadanje
v mišicah, nesposobnost za delo in mnogo po-
jav so posledice izčrpanih bolnih živcev.

Kako se rešimo te nesreče?

S pravim KOLA-LECITHIN, ki je za človeštvo
vir dobrote. Pospešuje na čudežen način funk-
cije telesa, krepi hrbenčni mozek, močgane,
mišice in ude ter daje moč in veselje do živ-
ljenja.

V boju za zdrave živce

napravi pravi KOLA-LECITHIN mnogokrat ču-
deže, vodi bistvene hranilne snovi do skrajnih
točk proizvodne krvi, požilja in ohrani mladost
in svežost.

Sicer se pa zamorete sami prepričati, da se
vam nič neresničnega ne obljube, ker v na-
slednjih dveh tednih pošijem vsakemu kdor mi
piše popolnoma brezplačno in franko majhno
škaltjico KOLA-LECITHIN in knjigo nekega
zdravnika z mnogostransko dolgo preizkušnjo,
ki se je sam boril s to boleznijo.

Sporočite mi takoj Vaš natančen naslov, nekar
vam obljubljeni pošijem takoj popolnoma brez-
plačno.

Založba: E. PASTERNAK, Berlin S. O.

Michaelkirchplatz 13, Abt. 762.

Es-ka
Jogo
Torpedo
Bianchi

kolesa

so le najboljše
najceneje pri
J. Gorec, Ljubljana

Palača Ljubljanske kreditne
banke in Gosposvetska c. 14.
Vsi nadomestni deli in oprema.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ustanovljena 1900.

Delniška glavica Din 50.000.000.—
Skupne rezerve vad Din 10.000.000.—

Ljubljana, Dunajska c. (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Ma-
ribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo,
Split, Trst. AGENCIJA: Logatec.

Poštni ček, račun Ljubljana 10.509
Brzojavni naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504.

Se prporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela.